

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **M. S.**, zastoupeného Mgr. Janem Blažkem, advokátem, se sídlem Riegrova 20, Plzeň, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Škroupova 18, Plzeň, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 5. 2011, č. j. DSH/1207/11, ve spojení s rozhodnutím žalovaného ze dne 18. 5. 2011, č. j. DSH/6144/11, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 12. 5. 2014, č. j. 17 A 38/2011 - 100,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 5. 2011, č. j. DSH/1207/11 (dále jen „napadené rozhodnutí“), bylo zamítnuto odvolání žalobce (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Městského úřadu Nýřany ze dne 17. 1. 2011, č. j. 2/OD-PŘEST/904/10-3, jímž byl stěžovatel uznán vinným z přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle § 22 odst. 1 písm. e) bodu 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“), ve spojení s § 3 odst. 3 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů. Tohoto přestupku se měl dopustit tím, že „dne 1. 12. 2010 kolem 09.30 hod na pozemní

komunikaci č. I/20 u odpočívadla u obce Nevřeň, ve směru na Úněšov řídil jízdní soupravu složenou z vozidla Mitsubishi Pajero registrační značky X a nákladního přívěsu MAro registrační značky X, přestože není držitelem příslušné skupiny řidičského oprávnění, neboť je držitelem pouze řidičských oprávnění skupiny A, B a k řízení této jízdní soupravy je zákonem požadováno řidičské oprávnění pro skupinu B+E.“ Za tento přestupek byla stěžovateli uložena pokuta ve výši 25 000 Kč, zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 12 měsíců a stanovena povinnost uhradit náklady řízení v paušální částce 1000 Kč. Žalovaný rozhodnutím ze dne 18. 5. 2011, č. j. DSH/6144/11, zamítl i odvolání stěžovatele proti rozhodnutí, kterým správní orgán prvního stupně opravil zřejmou nesprávnost ve výroku svého rozhodnutí ze dne 17. 1. 2011, č. j. 2/OD-PŘEST/904/10-3.

[2] Stěžovatel podal proti napadenému rozhodnutí žalobu, v níž namítal, že jízdní soupravu řídil proto, že byl telefonicky požádán o pomoc svým zaměstnancem, jemuž se porouchal automobil, a připojený nákladní přívěs, jenž tak zůstal stát na vozovce, představoval nebezpečí pro ostatní účastníky silničního provozu. Dle stěžovatele tak nastaly okolnosti vylučující naplnění materiálního znaku přestupku, jeho jednáním jednak nemohl být porušen či ohrožen chráněný zájem společnosti a jednak tímto jednáním odvracel nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem. Stěžovatelovu žalobu Krajský soud v Plzni (dále jen „krajský soud“) nejprve zamítl rozsudkem ze dne 25. 2. 2013, č. j. 17 A 38/2011 – 51. Tento rozsudek byl na základě kasační stížnosti stěžovatele zrušen pro vadu řízení, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (krajský soud nenařídil ústní jednání, ač pro takový postup nebyly splněny zákonné podmínky), rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2014, č. j. 6 As 63/2013 - 42. Krajský soud v novém řízení provedl ústní jednání a poté rozsudkem ze dne 12. 5. 2014, č. j. 17 A 38/2011 – 100 (dále jen „napadený rozsudek“), žalobu zamítl znovu. Jelikož stěžovatel nepopřel, že řídil jízdní soupravu bez zákonem předepsaného řidičského oprávnění, bylo dle názoru krajského soudu sporné pouze právní posouzení případu. Krajský soud vyloučil aplikaci institutu nutné obrany a v otázce možného jednání v krajní nouzi se ztotožnil s názorem žalovaného, že nebyla splněna podmínka přímo hrozícího nebezpečí, neboť se jednalo o nebezpečí hypotetické, které vůbec nemuselo nastat. Rovněž nebyla splněna podmínka subsidiarity, neboť jízdní soupravu (resp. přívěs) mohla odvézt jiná osoba disponující zákonem předepsaným řidičským oprávněním.

[3] Krajský soud se ztotožnil s názorem žalovaného i ve vztahu k namítané absenci materiálního znaku přestupku. Chráněným zájmem v případě přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu dle § 22 odst. 1 písm. e) bod 1 zákona o přestupcích je zájem na tom, aby na pozemních komunikacích řídili vozidla jen odborně způsobilí řidiči. Stěžovatel však k řízení jízdní soupravy příslušné řidičské oprávnění neměl, jel po silnici I. třídy za mimořádně nepříznivých klimatických podmínek, přičemž s jízdní soupravou chtěl ujet cca 5 km a maximální přípustná hmotnost vozidla (jízdní soupravy) byla překročena více než dvojnásobně. Krajský soud byl toho názoru, že nebezpečnost tohoto jednání nemohla zásadně snížit ani okolnost, že stěžovatel je řidičem s dlouholetou praxí a zkušenostmi, pomáhal jinému řidiči v nouzi a že jím řízený přívěs měl standardní jízdní vlastnosti. Taková úvaha dovedená ad absurdum by mohla vést k závěru, že umí-li osoba bez řidičského oprávnění vozidlo řídit, pak touto osobou vykonaná jízda by postrádala materiální znak přestupku. Pokud se stěžovatel dovolával odborné publikace vydané v roce

pokračování

1997, pak lze podotknout, že nový trestní zákoník je založen výlučně na formálním pojetí trestného činu.

[4] Krajský soud konstatoval, že i po doplnění dokazování při ústním jednání setrval na svých původních závěrech, které nebyly výpovědi stěžovatele zpochybněny. Nadále nebylo prokázáno, že by odstavené přípojné vozidlo vyvolávalo nějaké konkrétní bezprostřední nebezpečí. Odstavené vozidlo může být překážkou v provozu, nicméně to ani ve spojení se stěžovatelem popsány klimatickými podmínkami nepředstavuje nebezpečí přímo hrozící ostatním účastníkům silničního provozu, kteří jsou povinni přizpůsobit své chování aktuálním podmínkám na pozemní komunikaci. Dle názoru krajského soudu nebyla splněna ani podmínka subsidiarity krajní nouze, neboť věc bylo možné řešit jinak, bez porušení právních předpisů. Pokusem stěžovatele telefonicky kontaktovat jiné řidiče nebyly vyčerpány všechny možnosti, jak danou situaci řešit. Důkaz znaleckým posudkem by byl dle názoru krajského soudu nadbytečný, neboť maximální hmotnost vozidla je zřejmá z výpisu z centrální evidence vozidel založeného ve správním spisu. Výslech manželky stěžovatele by nepřispěl k vyřešení otázky, zda byl či nebyl spáchán přestupek, neboť se dle stěžovatele měla vyjadřovat pouze ke klimatickým podmínkám v okamžiku spáchání přestupku. Krajský soud neprovedl ani výslech druhého řidiče (zaměstnance stěžovatele), neboť ten se podle stěžovatele na místě odstaveného přípojného vozidla v okamžiku příjezdu stěžovatele již nenacházel.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[5] Proti rozsudku podal stěžovatel kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Dle jeho názoru bylo při ústním jednání řádně doloženo, že jeho jednání lze posoudit jako jednání v krajní nouzi a krajský soud se tak měl zabývat aktuálními klimatickými podmínkami na vozovce a hmotností a rozměry přívěsu. Vzhledem k aktuální situaci na vozovce (na níž bylo náledí a došlo také k zasněžení přívěsu) nebylo nebezpečí hrozící ostatním účastníkům silničního provozu pouze hypotetické. Hrozící následek jednání stěžovatele byl oproti tomuto nebezpečí bezesporu nižší, a to zejména s ohledem na to, že stěžovatel je zkušeným řidičem a s přívěsem ujel pouze 5 km. Stěžovatel měl závěr soudu o ohrožení ostatních účastníků silničního provozu jeho jednáním za chybný, neboť jím tažený přívěs měl stejné jízdní vlastnosti a byl o 200 kg lehčí, než by byl přívěs, k jehož řízení stěžovatel řidičské oprávnění měl. K prokázání této skutečnosti stěžovatel navrhl provedení znaleckého posudku, to však krajský soud odmítl. Stěžovatel měl rovněž za to, že byla naplněna podmínka subsidiarity krajní nouze, neboť se pokusil zajistit odvoz přívěsu jinou osobou, žádnou osobu s příslušným řidičským oprávněním se mu však zajistit nepodařilo. S touto skutečností byl krajský soud povinen se řádně a v souladu se závazným názorem Nejvyššího správního soudu vypořádat, k tomu však dle názoru stěžovatele nedošlo.

[6] Krajský soud v napadeném rozsudku neuvedl, proč byl v této věci naplněn materiální znak přestupku; pouze porovnal jednání stěžovatele s řidičem, který nevlastní řidičské oprávnění, ale umí řídit motorové vozidlo; dle názoru stěžovatele je však třeba odlišit situaci, kdy je vozidlo řízeno osobou bez jakýchkoli zkoušek a kdy je řízeno

osobou, která řidičské oprávnění má a navíc řídí vozidlo s přívěsem, jehož aktuální rozměry a hmotnost jsou nižší, než maximální hmotnost přívěsu, který může na základě svého řidičského oprávnění řídit. Krajským soudem užitý příklad činí napadený rozsudek nepřezkoumatelným, neodpovídajícím konkrétním okolnostem věci. Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spatřoval stěžovatel také v tom, že se krajský soud nijak nevypořádal s okolnostmi zjištěnými z jeho výpovědi a ve shodě se žalovaným uvedl, že přívěs mohl odvézt jiný řidič; jiná osoba však na místě (odstaveného přívěsu) nebyla a i přes veškerou snahu stěžovatele nebylo možno zajistit odvoz přívěsu jinou osobou s odpovídajícím řidičským oprávněním.

[7] Stěžovatel také namítl, že krajský soud blíže neodůvodnil svůj závěr, že se jednalo pouze o hypotetické nebezpečí. Pakliže bylo stěžovateli známo, že klimatické podmínky, jež nastaly v době tvrzeného spáchání přestupku, mají za následek časté dopravní nehody, jednalo se zcela nepochybně o odvrácení přímo hrozícího nebezpečí, a tedy naplnění podmínek pro okolnosti vylučující protiprávnost. Stěžovatel dále odkázal na odůvodnění správní žaloby, jakož i na svou předchozí kasační stížnost v této věci, a konstatoval, že jeho odkaz na odbornou publikaci o trestním právu z roku 1997 byl namístě, neboť zákon o přestupcích s tzv. materiálním znakem i nadále počítá.

[8] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že nesouhlasí s argumenty předestřenými v kasační stížnosti. Setrval na závěrech napadeného rozhodnutí, ztotožnil se i s napadeným rozsudkem a navrhl kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.) a podmínka povinného zastoupení ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. je také splněna. Kasační stížnost je tedy přípustná.

[10] Nejvyšší správní soud pro úplnost uvádí, že v nyní posuzované věci jde o opakovanou kasační stížnost žalobce podanou poté, co Nejvyšší správní soud již jednou rozhodnutí krajského soudu pro vadu řízení zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. brání tomu, aby účastník řízení brojil proti závěrům krajského soudu, které jsou výsledkem aplikace právního názoru Nejvyššího správního soudu v předcházejícím zrušujícím rozsudku: „*Ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. limituje přípustnost kasační stížnosti ve vztahu k otázkám již dříve v téže věci Nejvyšším správním soudem závazně posouzeným*“ (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009 – 165, všechna v tomto rozsudku citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Jádrem předchozího rozsudku Nejvyššího správního soudu v této věci byl právní názor, že v řízení před krajským soudem nebyly splněny podmínky pro rozhodnutí o věci samé bez jednání dle § 51 odst. 1 s. ř. s. Kasační námitky stěžovatele jsou tedy v zásadě přípustné, neboť Nejvyšší správní soud poprvé rozsudek krajského soudu zrušil z úřední povinnosti pro vadu řízení, aniž se mohl věcně vyjádřit k jejich opodstatněnosti. K důvodnosti kasačních námitek stěžovatele, jak byly formulovány v této kasační stížnosti, se Nejvyšší správní soud vysloví

pokračování

poprvé, takže konkurence s dříve v této věci vysloveným právním názorem nepřipadá v úvahu.

[11] Nejvyšší správní soud poté posoudil důvodnost kasační stížnosti. Zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[12] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval obecnou námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Má-li rozhodnutí soudu projít testem přezkoumatelnosti, je třeba, aby se ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednalo o rozhodnutí srozumitelné, s uvedením dostatku důvodů podporujících výrok rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je dána především tehdy, opřel-li soud rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS), nebo pokud zcela opomenul vypořádat některou z námitek uplatněných v žalobě (viz např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 27. 6. 2007, č. j. 3 As 4/2007 – 58, rozsudek ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73, publ. pod č. 787/2006 Sb. NSS, či rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 – 74). Za nepřezkoumatelná pro nesrozumitelnost lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti; z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto; která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek); jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním; která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 – 130, publikovaný pod č. 244/2004 Sb. NSS). Výše uvedená pochybení však Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku neshledal. Z napadeného rozsudku je jednoznačně seznatelné, jakými úvahami se krajský soud řídil a k jakým závěrům dospěl. Zcela srozumitelným způsobem se také vypořádal se všemi žalobními námitkami a zohlednil i výpověď stěžovatele učiněnou při ústním jednání v novém řízení (srov. str. 10 až 11 napadeného rozsudku). Konkretizované námitky nepřezkoumatelnosti, jež stěžovatel uplatnil ve spojení s některými kasačními námitkami nesprávného právního posouzení, budou pro větší přehlednost vypořádány v relevantních pasážích odůvodnění tohoto rozsudku (viz odstavce [14] a [16]).

[13] Pokud stěžovatel namítá, že jeho jednání bylo možné posoudit jako jednání v krajní nouzi, považuje Nejvyšší správní soud za nutné připomenout, že k této otázce se již vyslovil (byť *obiter dictum*) v rozsudku ze dne 19. 3. 2014, č. j. 6 As 63/2013 – 42, jímž pro vady řízení zrušil první rozhodnutí krajského soudu v této věci. V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud konstatoval, že předpokladem pro posouzení určitého jednání jako jednání v krajní nouzi je splnění několika kumulativních podmínek [viz § 2 odst. 2 písm. b) zákona o přestupcích, k aplikaci institutu krajní nouze ve věcech přestupků srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2013, č. j. 7 As 29/2013 – 24]. Pokud byť jen jedna z podmínek naplněna není, o jednání v krajní nouzi se jednat nebude. Jednou z takových podmínek je subsidiarita krajní nouze, tedy to, že případné nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku uvedl, že pokud by bylo (v novém řízení) prokázáno,

že přívěs z vozovky mohla odvézt jiná osoba, např. řidič (zaměstnanec stěžovatele), jenž původně řídil porouchané vozidlo, nebylo třeba zjišťovat skutečnosti podstatné pro posouzení dalších podmínek krajní nouze, např. klimatické podmínky v době spáchání přestupku. Nejvyšší správní soud dodal, že relevance tohoto závěru je svázána se skutkovými podklady v podobě, jak byly dosud shromážděny, tedy pokud by z provedeného ústního jednání v novém řízení před krajským soudem vyplynuly nějaké další relevantní skutečnosti, musely by být pochopitelně promítnuty i do nového právního posouzení. Při ústním jednání v novém řízení před krajským soudem stěžovatel v souvislosti s podmínkou subsidiarity krajní nouze uvedl, že ho dne 1. 12. 2010 zhruba mezi 8.00 a 9.00 hod. kontaktoval jeho známý (zaměstnanec), který jej požádal o pomoc s odtahováním porouchaného přívěsu. Stěžovatel mu pomoc slíbil, zrušil všechny své obchodní schůzky a asi tři čtvrtě hodiny se pokoušel telefonicky kontaktovat své známé, kteří by mohli být poblíž a přívěs odklidit z cesty. Když na svém mobilním telefonu vyčerpal kredit, jel na místo poruchy sám, přičemž při příjezdu v důsledku nepříznivých klimatických podmínek porazil (výstražný) trojúhelník, který zde jeho známý umístil. Na místě poruchy nejprve očistil přívěs od sněhu a ledu a připojil jej ke svému vozidlu. Nějakou chvíli vyčkával, a když nikdo nejel, pokusil se přívěs sám odvézt; přitom byl zastaven policejní hlídkou.

[14] Nejvyšší správní soud má ve shodě s krajským soudem za to, že stěžovatelem uvedené okolnosti nijak neprokazují, že by nebezpečí v podobě odstaveného přívěsu nemohlo být v dané situaci odvráceno jinak. Stěžovatel ve snaze vyřešit tuto situaci nebyl odkázán pouze na zavolání svým známým a nic mu nebránilo kupříkladu v tom, aby kontaktoval profesionální odtahovou službu nebo policii. Zákonný a proveditelný způsob řešení této situace ostatně v napadeném rozhodnutí popsal i žalovaný, jenž uvedl, že stěžovatel mohl na místě poruchy vyčkat a přívěs nechat odvézt svým zaměstnancem (řidičem porouchaného vozidla), který k řízení jízdní soupravy, jíž byl přestupek spáchán, příslušné řidičské oprávnění měl. Na tomto způsobu řešení se stěžovatel mohl s řidičem porouchaného vozidla domluvit i telefonicky (již v okamžiku, kdy byl tímto řidičem kontaktován), a tak nebylo podstatné, zda byl tento řidič v okamžiku příjezdu stěžovatele na místě odstaveného přívěsu přítomen (pokud tedy krajský soud toto řešení v napadeném rozsudku zmínil a přitom uvedl, že tento druhý řidič na místě odstaveného přívěsu v okamžiku příjezdu stěžovatele již nebyl, nelze v tom shledat zásadní rozpor, který by napadený rozsudek zatížil vadou nepřezkoumatelnosti). Netvrdil ani existenci skutečností, které by mu bránily např. přemístit přívěs pouze na nejbližší místo ležící mimo vozovku a eliminovat tak ohrožení ostatních účastníků silničního provozu. Z toho je zřejmé, že případné nebezpečí v podobě odstaveného přívěsu na vozovce bylo možné odvrátit jinak, podmínka subsidiarity krajní nouze nebyla splněna, a tak nemohlo dojít k posouzení stěžovatelova jednání jako jednání v krajní nouzi. S ohledem na to bylo hodnocení ostatních podmínek krajní nouze nadbytečné a krajský soud se tak v souladu s názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v rozsudku ze dne 19. 3. 2014, č. j. 6 As 63/2013 – 42, nemusel podrobně zabývat tím, jak závažné nebezpečí pro účastníky silničního provozu odstavený přívěs na vozovce představoval (a v souvislosti s tím podrobně zkoumat rozměry a hmotnost přívěsu a klimatické podmínky v době spáchání přestupku). Pokud se krajský soud ohledně dalších podmínek krajní nouze omezil na konstatování, že souhlasí se závěry žalovaného, a citoval relevantní pasáže napadeného rozhodnutí, nelze takovému postupu nic vytknout. Samotný fakt, že soud nenalezne

pokračování

dostatek nových slov k vyjádření závěrů vyslovených již správním orgánem a namísto toho se s odůvodněním přezkoumávaného rozhodnutí výslovně ztotožní, nepřezkoumatelnost jeho rozsudku způsobit nemůže (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 – 130, publ. pod č. 1350/2007 Sb. NSS, nebo rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2014, č. j. 6 As 43/2013 – 68 a ze dne 12. 11. 2014, č. j. 6 As 54/2012 – 128). Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že za dané situace nebylo možné vyloučit, že může dojít ke střetu některého z projíždějících vozidel s odstaveným přívěsem, a tedy vzniku negativního následku. Učinit kroky k odstranění této těžko předvídatelné překážky tedy bylo v pořádku, jen k tomu měl být zvolen vhodnější způsob (např. výše zmíněné možnosti kontaktu profesionální odtahové služby nebo odtažení přívěsu na nejbližší možné místo mimo vozovku) než takový, který sám o sobě představuje vůči účastníkům silničního provozu nezanedbatelné nebezpečí. Krajský soud nebyl povinen provést ani výslech řidiče porouchaného vozidla (stěžovatelova zaměstnanec), neboť stěžovatel neuvedl, jaké skutečnosti by měly být tímto způsobem prokázány. Tento řidič dle mínění zdejšího soudu ani hypoteticky nemohl uvést žádné skutečnosti nasvědčující tomu, že by byla splněna podmínka subsidiarity krajní nouze.

[15] Ke kasační námitce absence materiálního znaku přestupku je třeba uvést, že podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu se trestnost správních deliktů řídí obdobnými principy a pravidly, jakými se (před nabytím účinnosti zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník) řídila i trestnost trestných činů. Podle § 2 odst. 1 zákona o přestupcích je přestupkem „*zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin*“. Pro trestnost jednání, které naplňuje formální znaky přestupku, musí být tedy naplněna i materiální stránka deliktu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, č. j. 8 As 17/2007 - 135, publ. pod č. 1338/2007 Sb. NSS, nebo usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006 - 73, publ. pod č. 1546/2008 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud dále odkazuje na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu týkající se posuzování naplnění materiálního znaku trestného činu. V rozhodnutí ze dne 17. 4. 1996, sp. zn. 1 Tzn 2/96, publikovaném pod č. 43/1996 Sb. NS, uvedl Nejvyšší soud následující: „*Při úvahách o tom, zda obviněný naplnil i materiální znak trestného činu, tedy zda v jeho případě tento čin dosahoval vyššího stupně nebezpečnosti pro společnost, než je stupeň nepatrný (§ 3 odst. 2 tr. zák.; pozn. Nejvyššího správního soudu – jde o zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, účinný do 31. 12. 2009), je nutno zdůraznit, že již stanovením formálních znaků určité skutkové podstaty zákon předpokládá, že při jejich naplnění v běžně se vyskytujících případech bude stupeň nebezpečnosti činu pro společnost zpravidla vyšší než nepatrný. Na tom nic nemění ani ustanovení § 3 odst. 2 tr. zák., podle kterého čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný, není trestným činem, i když jinak vykazuje znaky trestného činu. Citované ustanovení se totiž uplatní jen tehdy, když stupeň nebezpečnosti pro společnost v konkrétním případě ani při formálním naplnění znaků určité skutkové podstaty nedosáhne stupně odpovídajícího dolní hranici typové nebezpečnosti pro společnost, když tedy nebude odpovídat ani nejlehčím běžně se vyskytujícím případům trestného činu této skutkové podstaty*“ (obdobně též např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 10. 2008, sp. zn. 7 Tdo 1012/2008). Jak dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008 – 45, uvedený právní závěr se obdobně uplatní i ve vztahu k přestupkům, neboť stejně jako podle předcházející úpravy u trestných činů, tak i pro trestnost jednání vykazujícího

formální znaky přestupku je třeba, aby došlo také k naplnění jeho materiální stránky. Lze tedy obecně vycházet z toho, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti. Z tohoto závěru však nelze dovodit, že by k naplnění materiálního znaku skutkové podstaty přestupku došlo vždy, když je naplněn formální znak přestupku zaviněným jednáním fyzické osoby. Pokud se k okolnostem jednání, jež naplní formální znaky skutkové podstaty přestupku, přidruží takové další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku a takové jednání potom nemůže být označeno za přestupek. Stěžovatel za tyto významné okolnosti považoval to, že je zkušeným řidičem, hmotnost a rozměry jím taženého přívěsu byly menší než hmotnost a rozměry hypotetického přívěsu, který by v souladu se svým řidičským oprávněním řídit mohl, a vzdálenost, kterou s přívěsem chtěl ujet, činila cca 5 km.

[16] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 8. 1. 2013, č. j. 3 As 42/2012 - 35, uvedl, že řízení vozidla bez řidičského oprávnění vždy spadá do kategorie nebezpečného a nezodpovědného chování lidí v silničním provozu. Rovněž z rozpětí sankcí u přestupku dle § 22 odst. 1 písm. e) bodu 1 zákona o přestupcích (pokuta od 25 000 Kč do 50 000 Kč a zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let) vyplývá, že zákonodárce nepovažoval žádný případ jízdy bez řidičského oprávnění za bagatelní, nýbrž vždy za společensky velmi nebezpečný, a proto také zvolil rozpětí sankcí s vysokou spodní hranicí. Z hlediska takto koncipované odpovědnosti nelze ve stěžovatelem namítaných okolnostech spatřovat zvláštní okolnosti případu, jež by nebezpečnost jeho jednání snižovaly natolik, že by jím nebyl naplněn materiální znak přestupku. Nejvyšší správní soud tedy nemá důvod odchýlit se od svého názoru vyjádřeného již v rozsudku ze dne 19. 3. 2014, č. j. 6 As 63/2013 - 42, v němž uvedl, že za okolnost snižující nebezpečnost stěžovatelova jednání nelze považovat to, že stěžovatel je dobrým řidičem a hmotnost a rozměry jím řízeného přívěsu byly nižší než takového, který byl dle svého řidičského oprávnění oprávněn řídit. Stěžovatel při ústním jednání v novém řízení před krajským soudem svou argumentaci v tomto směru nijak významně nedoplnil, a tak Nejvyšší správní soud setrvává na závěru, že společenskou škodlivost (nebezpečnost) jeho jednání je třeba hodnotit zejména s ohledem na to, že jel s jízdní soupravou, k níž nemá příslušné řidičské oprávnění, po silnici I. třídy, a to za nepříznivých klimatických podmínek, které dle svých vlastních slov pokládal (ve spojení s odstaveným přívěsem) za nebezpečné pro život a zdraví ostatních účastníků silničního provozu. Tímto jednáním byl nepochybně porušen zájem společnosti na posilování bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích (byť pokuta stanovená na dolní zákonné hranici také dokládá, že případ stěžovatele nebyl správními orgány hodnocen v rámci deliktů tohoto typu jako závažnější). Argumentace krajského soudu (který za užití argumentu *ad absurdum* konstatoval, že absenci materiálního znaku přestupku nelze dovozovat z pouhého faktu, že stěžovatel umí vozidlo řídit) není nepřezkoumatelná (o čemž svědčí i to, že s ní stěžovatel bez potíží polemizuje), byť je poněkud zjednodušená. Za vhodný příklad jednání, jímž by právem chráněný zájem společnosti ohrožen nebo porušen nebyl, Nejvyšší správní soud naopak považuje příklad užitý žalovaným v napadeném rozhodnutí (situaci, v níž by řidič bez příslušného řidičského oprávnění s vozidlem pouze popojel na prázdném parkovišti) nebo v odstavci [14] zmíněnou možnost odstavení přívěsu na nejbližším místě mimo vozovku. Se stěžovatelem je třeba částečně

pokračování

souhlasit v tom, že odkaz na odbornou publikaci o trestním právu z roku 1997 nebyl v žalobě nepřipadný (resp. obecné teoretické závěry této publikace bylo možné na nyní posuzovaný případ aplikovat), neboť nabytí účinnosti zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, koncepci odpovědnosti za přešupek ve vztahu k nyní posuzovanému případu nijak nezměnilo. Úvahy krajského soudu ohledně materiálního znaku přešupku tedy skutečně byly poněkud nepřesné, to však nemůže zpochybnit zákonnost napadeného rozsudku stojícího na zcela správném závěru, že jednání stěžovatele bylo společensky nebezpečné (škodlivé) a byl jím naplněn materiální znak přešupku.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Z výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že nebyly naplněny tvrzené důvody podané kasační stížností, a proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[17] Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalovanému náklady nad rámec jeho činnosti nevznikly. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. prosince 2014

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu